

“ไชนิชิ” (ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น) กับการต่อต้านสงครามเกาหลี “Zai Nichi” (Koreans in Japan) and the Anti-Korean War Movement

คัทซูกิ ทาคาฮาชิ / Katsuyuki Takahashi¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งพิจารณา “ไชนิชิ” หรือชาวเกาหลีในญี่ปุ่น ในอดีต ชาวเกาหลีใช้ชีวิตอย่างยากลำบากในญี่ปุ่นและถูกกีดกันในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากลัทธิล่าอาณานิคมของญี่ปุ่นและสงคราม ทำให้ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวเกาหลีได้เข้าร่วมกับขบวนการทางสังคมต่างๆ ในยุคนั้นเพื่อต่อต้านการถูกกีดกัน โดยบทความนี้มุ่งอธิบายถึงบทบาทของชาวเกาหลีในขบวนการต่อต้านสงครามเกาหลี

ขณะที่เกิดสงครามเกาหลี ขบวนการสันติภาพก็ก่อตัวขึ้นในญี่ปุ่นด้วย มีชาวเกาหลีในญี่ปุ่นไม่น้อยก่อความเคลื่อนไหวต่อต้านสหรัฐและสงครามด้วยการชุมนุมต่อต้านสงครามเกาหลี และพยายามขัดขวางการผลิตตลอดจนการขนส่งอาวุธยุทโธปกรณ์จากญี่ปุ่นถึงคาบสมุทรเกาหลีโดยใช้ความรุนแรง อีกทั้งยังนำพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นจับอาวุธเข้าต่อสู้เพื่อช่วยเหลือมาตุภูมิและต่อต้านฐานทัพสหรัฐในญี่ปุ่น

คำสำคัญ: ไชนิชิ, ขบวนการสันติภาพ, สงครามเกาหลี, พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น

¹ ดร., อาจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ขอขอบคุณ อาจารย์โฆเซิต ทิพย์เทียมพงษ์, อาจารย์พฤกษ์ เถาฉวิล และอีกหลายคนที่ไม่ได้เอ่ยชื่อ สำหรับความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเขียนบทความชิ้นนี้ หากมีข้อบกพร่องใด ๆ ในบทความนี้ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

Abstract

Under the Japanese colonial rule in Korea, many Koreans lived in Japan as laborers. After World War II, these Koreans (Zainichi) participated in social movements aimed at protecting civil rights. When the Korean War broke out, the peace movement was prevalent in Japan. Many Koreans in Japan were opposed to the United States and the Korean War. They also tried to obstruct the production and transport of arms and ammunition. In addition, they led the Japanese Communist Party to engage in an armed struggle against the American military bases in Japan. This essay analyzes the Zainichi involvement in the anti-Korean War movement.

Keywords: Zainichi Korean, Peace Movement, Korean War, Japanese Communist Party

1. บทนำ

บทความนี้นำเสนอเรื่องราวของ “ไซนิชิ” (在日) หรือ “ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” ซึ่งมีความเป็นอยู่ยากลำบากและถูกกดขี่จากการปกครองในระบอบอาณานิคมและสงคราม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นรวมตัวเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อต่อต้านการกดขี่ บทความนี้จะพิจารณาบทบาทของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นในขบวนการสันติภาพต่อต้านสงครามเกาหลีที่ส่วนใหญ่นิยมอุดมการณ์สังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์

ญี่ปุ่นชนะสงครามญี่ปุ่น-รัสเซียในปี ค.ศ. 1905 และได้รับสิทธิประโยชน์ในประเทศเกาหลี ในปี 1910 ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญากับเกาหลี โดยระบุว่าญี่ปุ่นจะรวมเกาหลีให้เป็นญี่ปุ่น (日韓併合) ในกระบวนการอาณานิคม ขาวนาเกาหลีสูญเสียที่ดิน² จึงรับจ้างทำงานที่บ่อถ่านหินหรือทำงานโยธาธิการในญี่ปุ่น แต่ได้ค่าจ้างน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมกรญี่ปุ่น ชาวเกาหลีสร้างชุมชนอยู่กันอย่างแออัด และชาวญี่ปุ่นก็ดูแคลนชาวเกาหลี เมื่อครั้งที่เกิดแผ่นดินไหวใหญ่ที่คันโต³ ในปี 1923 (関東大震災) เนื่องจากมีข่าวลือว่าชาวเกาหลีจะวางเพลิงและใส่ยาพิษในบ่อน้ำ ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นจึงถูกหน่วยอาสารักษาความปลอดภัย (自警団) สังหารประมาณ 5,000 คน หลังจากเกิดสงครามญี่ปุ่น-จีนขึ้นในปี 1937 ญี่ปุ่นขาดแคลนแรงงานเพราะกองทัพญี่ปุ่นเกณฑ์ชายฉกรรจ์ไปเป็นทหาร บริษัทญี่ปุ่นจึงรับสมัครชาวเกาหลีมาเป็นกรรมกรที่เหมืองแร่ ส่วนรัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศนโยบายรัฐนิยม (皇民化政策) และบังคับให้ชาวเกาหลีไปสักการะศาลเจ้าชินโต, ใช้ภาษาญี่ปุ่น, เปลี่ยนชื่อ-นามสกุลเกาหลีเป็นญี่ปุ่น (創氏改名) และส่งเสริมให้สวมใส่เสื้อผ้าญี่ปุ่น เนื่องจากสงครามขยายตัวและแรงงานก็ยิ่งขาดแคลนอีก รัฐบาลญี่ปุ่นจึงบังคับเกณฑ์ชาวเกาหลีไปเป็นแรงงานที่บ่อถ่านหิน, เหมืองแร่, โยธาธิการ, โรงงาน, ท่าเรือ และฟาร์ม จำนวนประมาณ 7-8 แสนคน (強制連行) และในกองทัพญี่ปุ่น ณ ปี 1945 ก็มีทหารที่เป็นชาวเกาหลี

² รัฐบาลอาณานิคมเกาหลีของจักรวรรดิญี่ปุ่น (朝鮮総督府) ให้ชาวเกาหลีลงทะเบียนที่ดิน แต่ชาวเกาหลีส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือและไม่สามารถลงทะเบียนที่ดินได้ รัฐบาลจึงยึดที่ดินและขายที่ดินเหล่านี้ให้บริษัทญี่ปุ่นและชาวญี่ปุ่นราคาถูก

³ โตเกียวและปริมณฑล

364,000 คน นอกจากนี้ ก็มีหญิงผู้ถูกบังคับให้ความสำราญแก่ทหารด้วย (従軍慰安婦) และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงแล้ว มีชาวเกาหลีอยู่ในญี่ปุ่นมากกว่า 2 ล้านคน (คณะกรรมการการทำทารุณกรรม, 2007)

การวิจัยเรื่องชาวเกาหลีในญี่ปุ่นมีอยู่มากมายโดยเฉพาะด้านมนุษยธรรม แต่แทบไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับชาวเกาหลีในญี่ปุ่นในขบวนการต่อต้านสงครามเกาหลี ผู้เขียนคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนี้มี 2 ประการ ประการแรก คือ ผู้เกี่ยวข้องไม่ต้องการพูดถึงเรื่องนี้ เนื่องจากการเคลื่อนไหวที่ไม่พึงประสงค์ และอีกประการหนึ่ง คือ พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นมีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ต้องการเปิดเผย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงไม่นาน ก็เกิดสงครามเย็น ซึ่งทำให้เกิดขบวนการสันติภาพคัดค้านอาวุธปรมาณูขึ้นอย่างคึกคักในหลายแห่งทั่วโลก แต่รัฐบาลค่ายตะวันตกพยายามปราบปรามขบวนการสันติภาพเนื่องจากคิดว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ ระหว่างนี้ได้เกิดสงครามเกาหลีขึ้น และชาวเกาหลีในญี่ปุ่นมีส่วนร่วมในขบวนการต่อต้านสงครามนี้ ผู้เขียนเชื่อว่า การวิจัยเรื่องนี้จะทำให้เข้าใจประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นหลังสงครามและความเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีในขณะนั้น

หลังจากสงครามเกาหลีพักรบได้ 50 ปี⁴ ชาวเกาหลีบางคนเริ่มพูดถึงเรื่องนี้บ้างแล้ว และมีหนังสืออย่างน้อย 2 เล่ม โดย ฮิเดคิ นิชิมูระ (Nishimura, 2004) และ เค็นอิชิ วากิตะ (Wakita, 2004) ที่กล่าวเกี่ยวกับชาวเกาหลีในญี่ปุ่นที่ต่อต้านสงครามเกาหลี หนังสือทั้งสองเล่มนี้นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจมากมาย แม้ว่าจะไม่ใช่งานวิจัยเชิงวิชาการก็ตาม

บทความนี้อาศัยข้อมูลในหนังสือดังกล่าว โดยจะพิจารณาว่าชาวเกาหลีดำเนินการอะไรบ้าง และมีแรงจูงใจในปฏิบัติการเหล่านั้นอย่างไรในขบวนการสันติภาพต่อต้านสหรัฐ และมีจำนวนไม่น้อยที่เข้าร่วมขบวนการสันติภาพประเด็นที่น่าศึกษาคือ ปัจจัยที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น ซึ่งอาจพิจารณาได้ใน 4 แง่มุมคือ (1) การช่วยเหลือมาตุภูมิ (2) การขยายความเคลื่อนไหวของการต่อสู้เพื่อชีวิต (3) ความเกี่ยวพันของญี่ปุ่นกับสงครามเกาหลี และ (4) การอยู่เบื้องหลังของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น

⁴ สงครามเกาหลีเพียงแต่ “พักรบ” เท่านั้น แต่ยังไม่ยุติลงอย่างเป็นทางการ

2. ภูมิหลัง: ความเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีในญี่ปุ่น

ยุกิโอ คิริฮาระ(อดีตสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น) ร่ำลึงถึงเหตุการณ์ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่า “หมู่บ้านที่ผมอาศัยอยู่ มีหมู่บ้านชาวเกาหลี ชาวเกาหลีส่งเสียงอีกทีก็ตีมีสสุราเคล้าเสียงเพลงและเต้นรำไปด้วยเหมือนกับเทศกาล ในขณะที่ชาวญี่ปุ่นเงียบเหงาซึมเศร้า แต่ชาวเกาหลีกลับคึกคักเข้มแข็ง แล้วก็มี การชักธงชาติเกาหลีด้วย” (Kurihara, 1990 : 35-36)

ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 และถูกสหรัฐยึดครองทางอ้อม กล่าวคือ สหรัฐฯออกคำสั่งให้รัฐบาลญี่ปุ่นปฏิบัติตาม ชาวญี่ปุ่นอยู่เหมือนไม่มีตัวตน ส่วน ชาวเกาหลีภูมิใจที่หลุดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้น ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1945 มี ชาวเกาหลี 2 ล้านกว่าคนอยู่ในญี่ปุ่น ครั้นสงครามยุติลงแล้ว แรงงานเกณฑ์ส่วนใหญ่ก็กลับเกาหลี ประชากรเกาหลีในญี่ปุ่นจึงลดลงจนเหลือประมาณ 6 แสนคน ในสิ้นปี 1947 (Paku, 2006 : 139)

ภาพที่ 1 ชาวเกาหลีได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ ปี 1945

ที่มา: Japanese book "Occupied Japan that United States Armed Forces photographed" published by Kawade-Shobo-Shinsha.

United States Armed Forces owns this original photograph.

ในวันที่ 10 ตุลาคม 1945 นักโทษการเมือง 16 คน รวมถึงชาวเกาหลีได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำที่โตเกียว มีคนมาต้อนรับ 700 คน ซึ่งใน

จำนวนนี้มีชาวเกาหลี 400 กว่าคน (Mun, 2007:83:84) ผู้ปลดปล่อยนักโทษ การเมืองเหล่านี้คือกองบัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายสัมพันธมิตร (Supreme Commander for the Allied Powers, SCAP) ในขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่นได้แต่นิ่งเฉยและชาวญี่ปุ่นก็ลืมไปแล้วว่ามีนักโทษการเมืองถูกคุมขังอยู่ในช่วงสงคราม

ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเกิดขวัญและกำลังใจ มีความตื่นตัวและเข้มแข็งในกิจกรรมต่าง ๆ โดยลุกขึ้นมาเดินขบวนฉลองอิสรภาพและต่อสู้กับกลุ่มนักเลงเกี่ยวกับสถานที่ขายของในตลาดมืดและเงินค่าคุ้มครองที่ถูกเรียกเก็บ ชาวเกาหลีก่อตั้งองค์กรปกครองตนเองทั่วประเทศ กรรมการเกิน 9 หมื่นคนก็เรียกร้องคำขอโทษต่องานหนัก ค่าจ้างที่ยังไม่จ่าย ค่าชดเชยความเสียหายจากการเกณฑ์แรงงานที่เหมืองถ่านหินและเหมืองแร่มากกว่า 50 แห่ง สำหรับขบวนการแรงงานนั้น ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเริ่มต้นขึ้นก่อนกรรมกรญี่ปุ่น ในเดือนตุลาคม 1945 มีการจัดตั้ง“สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น”(在日本朝鮮人連盟) ทางสันนิบาตได้เรียกร้องอิสรภาพและเอกภาพของเกาหลี, การล้มล้างระบอบจักรพรรดิ, การก่อตั้งรัฐบาลประชาธิปไตย, และการลงโทษชาวเกาหลีที่ร่วมมือกับญี่ปุ่นและขายชาติ (Mun, 2007 : 90-91)

ภาพที่ 2 สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น ปี 1946

ที่มา: Japanese book "The First Anniversary of Korean Liberation"
published by Shinkan Sha.

สมัยอาณานิคม รัฐบาลญี่ปุ่นห้ามชาวเกาหลีตั้งโรงเรียนเกาหลี แต่หลังจากที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามแล้ว ชาวเกาหลีก็ตั้งโรงเรียนทั่วประเทศ โรงเรียนเหล่านี้สอนภาษาเกาหลี ประวัติศาสตร์เกาหลี และวัฒนธรรมเกาหลีเพื่อฟื้นฟู

ความเป็นเกาหลีกลับคืนมา ในเดือนตุลาคม 1947 มีโรงเรียน 576 แห่ง มีครู 1,500 กว่าคน และมีนักเรียนมากกว่า 6 หมื่นคน

อย่างไรก็ตาม ชีวิตของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นลำบากกว่าชาวญี่ปุ่น ในปี 1945 การผลิตข้าวตกอยู่ในสภาพย่ำแย่อย่างหนัก ขณะนั้น มีคนตางานมากกว่า 10 ล้านคน เพราะ 1) กรรมกรที่โรงงานอาวุธถูกเลิกจ้าง, 2) ทหาร 7 ล้านคน กลับมาจากสนามรบนอกประเทศ, 3) พลเมือง 1 ล้าน 5 แสนคนกลับมาจากต่างประเทศ และ 4) เงินเฟ้อในปี 1946 มากกว่า 16 เท่าของปี 1936 (Miyachi, 2008:497)

ในช่วงสงคราม สหรัฐโจมตีโรงงานทางอากาศ โรงงานที่อยู่รอดก็ไม่สามารถผลิตอะไรได้มากเนื่องจากขาดอุปกรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภคก็ขาด ชาวเกาหลีจำนวนมากจึงขายของในตลาดมืด โดยเฉพาะเหล้าที่ลักลอบผลิต เหล้าเหล่านี้นขายดีมากเพราะเป็นสินค้าที่รัฐบาลควบคุมอยู่และขาดตลาดด้วย ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นรู้สึกว่าเป็นอิสระแล้วและไม่ใคร่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการลักลอบผลิตเหล้าดังกล่าวด้วย ส่วนชาวญี่ปุ่นก็รู้สึกไม่ต้องการปฏิบัติตัวเช่นนั้นของชาวเกาหลี

สำหรับเรื่องที่อยู่อาศัยนั้น ชาวญี่ปุ่นไม่ต้องการให้ชาวเกาหลีเข้าห้อง ชาวเกาหลีจำนวนมากจึงสร้างที่พักอย่างง่ายกันเองในที่ที่ไม่มีเจ้าของหรือในที่ที่สภาพแวดล้อมไม่ดี เช่น ละครแวกแม่น้ำ, พื้นที่ถมใหม่, พื้นที่ต่ำ, พื้นที่เปียกชื้น, พื้นที่ใต้หน้าผา, พื้นที่ในหุบเขา, หรือท่าเรือ เป็นต้น ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกกระทำอย่างมีอคติและการดูถูก คนเหล่านี้มาอาศัยรวมกันและค่อย ๆ สร้างชุมชนซึ่งกลายเป็นสลัมไปในที่สุด ในสลัมส่วนใหญ่ไม่มีน้ำประปา การระบายน้ำเสีย และไฟฟ้า ชาวเกาหลีใช้ชีวิตได้ไม่สะดวก ห้องน้ำต้องใช้ร่วมกัน ซึ่งห้องน้ำก็มีแค่ 1 หรือ 2 ที่ในสลัม และประสบปัญหาสุขอนามัย (Kim, 2004:100-102)

ส่วน SCAP และรัฐบาลญี่ปุ่นมีปฏิกิริยาต่อชาวเกาหลีดังต่อไปนี้ คือ ในเดือนพฤศจิกายน 1946 ดำเนินการให้ชาวเกาหลีได้สัญชาติญี่ปุ่น ในเดือนเมษายน 1947 ประกาศใช้กฎหมายลงทะเบียนคนต่างด้าว กำหนดให้ชาวเกาหลีอยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมของญี่ปุ่น และต้องเสียภาษีโดยต้องลงทะเบียนเป็นคนต่างด้าว (Mun, 2007:97)

สภาพความเป็นอยู่ของชาวเกาหลีเลวร้ายลงอย่างมากในช่วงปี 1948-1949 ก่อนหน้านั้น สหรัฐพยายามทำให้ญี่ปุ่นเป็นประชาธิปไตย⁵, ปลดปล่อยอาวุธ, รับรองสิทธิมนุษยชน, ยกเลิกลัทธิทหารนิยม, ลงโทษอาชญากรสงคราม, ยกเลิกทหารบกและทหารเรือ, ให้จักรพรรดิประกาศพระองค์ว่าเป็นมนุษย์ธรรมดา (人間宣言) และเป็นสัญลักษณ์ของประชาชนญี่ปุ่นเท่านั้น⁶, ให้ผู้นำญี่ปุ่นที่ส่งเสริมนโยบายสงครามออกจากงานที่รับใช้ประชาชนส่วนรวม (公職追放), และประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่กำหนดว่า 1) ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยแทนจักรพรรดิและอยู่ใต้ระบบ “คณะรัฐมนตรีโดยความไว้วางใจจากรัฐสภา” 2) เลิกทำสงครามและห้ามมีทหาร และ 3) เคารพสิทธิส่วนบุคคล แต่สหรัฐเปลี่ยนนโยบายต่อญี่ปุ่นเพราะกลุ่มสังคมนิยมขยายตัวมากขึ้นซึ่งรวมไปถึงจีน เวียดนาม และเกาหลี กล่าวคือ สงครามเย็นทำให้สหรัฐนำนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์มาใช้ในญี่ปุ่น ญี่ปุ่นกลายเป็นที่กั้นคอมมิวนิสต์กับสหรัฐ นโยบายของสหรัฐต่อญี่ปุ่นย้อนกลับสวนทางกับประชาธิปไตยและสันติภาพ (逆コース, Reverse Course) (Miyachi, 2008:496-502)

ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1947 สหรัฐห้ามข้าราชการขุนนางประทุง ในเดือนมิถุนายน 1950 ยุบคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น ต่อมา มีการปราบปรามขบวนการสันติภาพและสั่งให้หยุดออกหนังสือพิมพ์ “ธงแดง” (赤旗) ของพรรคคอมมิวนิสต์ สมาชิกพรรคและผู้สนับสนุนถูกไล่ออกจากที่ทำงาน (レッドパージ, Red Scare) จากนั้นในเดือนกรกฎาคม 1952 รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศใช้ “กฎหมายป้องกันมิให้เกิดการเคลื่อนไหวทำลาย” (破壊活動防止法) และควบคุมกลุ่มฝ่ายซ้ายมากขึ้น นอกจากนี้ ญี่ปุ่นมีกองกำลัง คือ “กองตำรวจปราบจลาจล” (警察予備隊) ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น “กองกำลังป้องกันตนเอง” (自衛隊) ในปี 1954 ในวันที่ 8 กันยายน 1951

⁵ ธรรมกรมี่เสรีภาพในขบวนการแรงงานโดยมีกฎหมายสหภาพแรงงานรองรับ ชาวนาที่ไม่มีไร่นามีจำนวนน้อยลงเพราะมีการปฏิรูปไร่นา ยุบกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเงิน (ไซบัตสึ) เพื่อให้มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจ (財閥解体) ยอมรับสิทธิทางการเมืองของผู้หญิง ยุบศาสนาชินโตแห่งชาติ (国家神道) และแยกการเมืองกับศาสนาออกจากกัน (政教分離)

⁶ แม้ว่าบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย จีน เรียกร้องให้ตัดสินรบบจักรพรรดิเป็นอาชญากรสงคราม แต่แม็คอาร์เธอร์ (Douglas MacArthur, ผู้บัญชาการของ SCAP) ใช้ระบอบจักรพรรดิเป็นเครื่องมือปกครองญี่ปุ่น โดยทำให้จักรพรรดิเป็นสัญลักษณ์ของประเทศ

ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาสันติภาพ (单独講和条約)⁷ และสนธิสัญญาความมั่นคงกับสหรัฐ (日米安全保障条約) พร้อมกัน สนธิสัญญาฉบับหลังอนุญาตให้สหรัฐมีฐานทัพในญี่ปุ่นได้มาจนถึงปัจจุบัน ญี่ปุ่นเข้ากับค่ายสหรัฐซึ่งต่อต้านโซเวียตและจีน (Miyachi, 2008:502-509)

ในช่วงนี้ สหรัฐมองการเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีที่ต่อต้านการกดขี่และต่อสู้เพื่อสันติภาพว่าเป็นคอมมิวนิสต์ สหรัฐเกรงว่าชาวเกาหลีในญี่ปุ่นจะร่วมมือกับการต่อต้านสหรัฐในคาบสมุทรเกาหลี ในปี 1948 จึงปิดโรงเรียนเกาหลี และในปี 1949 ยุบ “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” (Ito, 2004:784)

กล่าวโดยสรุปคือ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นตั้งใจที่ได้อิสรภาพแม้ว่าชีวิตยังลำบากอยู่ และต้องต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีขึ้นก็ตาม ส่วนสหรัฐได้พยายามผลักดันให้ญี่ปุ่นเป็นประชาธิปไตย แต่เมื่อสงครามเย็นอุบัติขึ้น สหรัฐก็เปลี่ยนทิศทางนโยบายประชาธิปไตย มองว่าชาวเกาหลีเป็นภัยต่อรัฐบาลญี่ปุ่น และควบคุมชาวเกาหลีมากขึ้น ส่วน “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” ก็พยายามปกป้องชีวิตชาวเกาหลีมากกว่าส่งเสริมให้กลับมามาก่อนที่จะถูกสังยุบ

3. ขบวนการสันติภาพต่อต้านสงครามเกาหลีของชาวเกาหลีในญี่ปุ่น

เมื่อเกิดสงครามเกาหลีขึ้นแล้ว ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นได้รณรงค์เพื่อห้ามใช้อาวุธปรมาณูอย่างเด็ดขาด (Stockholm Appeal) มีการชุมนุม เดินขบวน แจกใบปลิวต่อต้านสงครามเกาหลี และยังมีการใช้ความรุนแรงด้วย เช่น ใช้ระเบิดขวด เพื่อขัดขวางการผลิตและการส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ไปเกาหลี

⁷ ในการประชุมสันติภาพนั้น ประเทศจีนและเกาหลีไม่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการประชุม อินเดีย พม่า และยูโกสลาเวียได้รับเชิญ แต่ไม่เข้าร่วมการประชุม อีกทั้งสหภาพโซเวียต โปแลนด์ และเชโกสโลวาเกียก็ไม่ได้ลงนามในสนธิสัญญา และในท้ายที่สุดมี 49 ประเทศซึ่งสังกัดอยู่กับค่ายสหรัฐลงนาม จึงถูกระบุว่าเป็นสนธิสัญญาฝ่ายเดียว

ตัวอย่างเช่น ปุ เดิกสุ (夫徳秀)⁸ แจกใบปลิวหลายแห่งที่จังหวัดโอซาก้าของญี่ปุ่นเพื่อคัดค้านสงครามเกาหลี สนับสนุนเกาหลีเหนือ และต่อต้านสหรัฐที่แทรกแซงทางทหาร สำหรับการกระทำเช่นนี้ถ้าถูกจับกุม ก็จะถูกเนรเทศไปยังเกาหลีใต้และถูกลงโทษหนักฐานเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้น การแจกใบปลิวดังกล่าวจึงเป็นการเคลื่อนไหวที่เสี่ยงเอาชีวิตเข้าแลก นอกจากนั้น ปุ เดิกสุ ก็สมัครเป็นกรรมกรท่าเรือ และทิ้งอาวุธลงทะเลเพื่อขัดขวางการส่งอาวุธไปเกาหลี [Nishimura 2004:136-137] อีกคนหนึ่ง คือ ลี ชิคุน (李実根)⁹ ซึ่งพิมพ์ใบปลิวที่ระบุว่า “จักรวรรดินิยมอเมริกาเป็นพวกก่อการร้าย” โดยนำออกแจกที่โรงงานในจังหวัดอิโรซิม่า และถูกตำรวจติดตาม และอีกคนหนึ่งคือ ปักยงชล (朴容徹)¹⁰ ซึ่งพิมพ์และแจกใบปลิวแก่กรรมกรที่จังหวัดมิเอะ ใบปลิวดังกล่าวระบุว่า “อย่าพลิตและส่งอาวุธ” (Oguma, Kang 2008:507, 526, 555)

ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นไม่น้อยสนับสนุนเกาหลีเหนือแม้ว่าคนเหล่านี้เกือบทั้งหมด (98%) มาจากเกาหลีใต้ก็ตาม นักเคลื่อนไหวส่วนใหญ่นิยมอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น¹¹ และก่อการเคลื่อนไหวต่อต้านสหรัฐและสงครามทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนทหารเกาหลีเหนือ ตอนนั้นพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นก็สนับสนุนการเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีเช่นนี้

เหตุการณ์ “ซูอิตะ” (吹田事件) เป็นการชุมนุมและเดินขบวนต่อต้านสงครามเกาหลีที่มีชื่อเสียง เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 1952 ในโอกาสครบรอบ 2 ปีสงครามเกาหลีที่สนามกีฬามหาวิทยาลัยโอซาก้า

⁸ เกิดที่เกาหลีเหนือในปี 1929 มาโอซาก้าในปี 1938 หลังสงคราม เรียนลัทธิมาร์กซ์-เลนินที่โรงเรียนภาคค่ำ เคยเป็นอดีตประธาน “สันนิบาตเยาวชน” (在日本朝鮮民主青年連盟) ในโอซาก้า ถูกจับในเหตุการณ์ซูอิตะ ถูกทรมานระหว่างสอบสวนแต่ไม่ยอมสารภาพ ได้รับการประกันตัวและถูกตัดสินคดีว่าไม่ผิด (Nishimura 2004: 140, 155-156)

⁹ เกิดที่จังหวัดยะมะงุชิในญี่ปุ่น ในปี 1929 เข้าร่วม “สันนิบาตเยาวชน” แจกใบปลิวคัดค้านสงครามเกาหลี จำคุก 7 ปี และเข้าร่วม “สมาคมสหชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” (Oguma, Kang 2008: 523)

¹⁰ เกิดที่เกาหลีใต้ในปี 1929 หลังสงคราม มาอยู่จังหวัดมิเอะที่บิดาอาศัยอยู่ เข้าร่วม “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น และ “สมาคมสหชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” (Oguma, Kang 2008: 503)

¹¹ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัญญาชน นักศึกษา และกรรมกรในญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยสนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ในฐานะพลังสันติภาพ และแนวทางนี้ได้กลายเป็นกระแสใหญ่ต่อมา

ใกล้กับฐานทัพสหรัฐและสนามบินอิตะมิ (伊丹) ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นสนามบินโอซาก้า แต่ตอนนั้นเป็นฐานทัพส่งเครื่องบินทิ้งระเบิด B29 ของสหรัฐเพื่อไปปฏิบัติการที่เกาหลีเหนือ การชุมนุมมีผู้เข้าร่วมประมาณ 1,000 คน ประกอบด้วย นักศึกษา กรรมกร ชวนา ผู้หญิง และชาวเกาหลี ผู้หญิงชาวเกาหลีทำข้าวปั้นสำหรับผู้ชุมนุม 1,000 คน ซึ่งเรียกร้องว่า “หยุดสงครามเกาหลีทันที” “คัดค้านฐานทัพอเมริกาในญี่ปุ่น” “ให้กองทัพอเมริกากลับ” “คัดค้านการส่งอาวุธและการเปิดอุตสาหกรรมทหาร” “คัดค้านการมีทหารอีกและการเกณฑ์ทหาร” “คัดค้านกฎหมายป้องกันมิให้เกิดการเคลื่อนไหวทำลาย” เป็นต้น (Wakita, 2004:425)

ภาพที่ 3 การเดินขบวน ปี 1952

ที่มา: Japanese book "Album of the 20-Year History of Postwar Japan"
published by Kyodo News.

หลังการชุมนุม ผู้ชุมนุมเดินขบวนไปยังสถานที่สับรางรถไฟซุอิตะ ซึ่งรถไฟบรรทุกอาวุธที่ผลิตในโอซาก้าสู่ท่าเรือโกเบจอดอยู่ จุดประสงค์ของการเดินขบวนคือเพื่อขัดขวางการขนส่งอาวุธโดยรถไฟขบวนนั้น ในเหตุการณ์นั้น นักศึกษาและชาวเกาหลีประมาณ 400 คนเดินขบวนไปยังสถานที่สับรางรถไฟโดยถือกระบองไปด้วย (Nishimura, 2004:144, 196)

ความจริงแล้ว ผู้ชุมนุมกลุ่มนี้เป็นกลุ่มล่องลอยเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจตำรวจ (Oguma, Kang 2008:557) ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเข้าข้างปาก่อนหิน

ทำลายบ้านของ เรียวอิชิ ซาซากาวะ (笹川良一)¹² นักการเมืองฝ่ายขวา (ผู้ก่อตั้ง The Nippon Foundation) แต่ซาซากาวะไม่อยู่บ้าน ผู้ชุมนุมจึงมุ่งหน้าไปทำลายบ้านผู้รับผิดชอบสถานที่สับรางรถไฟซุอิตะ แต่ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ

หลังจากนั้น ทั้ง 2 กลุ่ม รวมประมาณ 900 คน ทะลุแนวตำรวจ ป้องกันไปสู่สถานที่สับรางซุอิตะเมื่อเวลา 6 โมงเช้าของวันที่ 25 มิถุนายน 1952 แต่รถไฟที่บรรทุกอาวุธได้ถูกย้ายออกไปก่อนแล้ว ผู้ชุมนุมร้องประท้วงว่า “คัดค้านสงคราม” “เลิกรถไฟบรรทุกอาวุธ”

ภาพที่ 4 ตำรวจบาดเจ็บด้วยระเบิดขวด

ที่มา: Japanese book "ASAHI CHRONICLE: the 20th century Vol.5"
published by Asahi Shimbun Company.

เมื่อกลุ่มผู้เดินขบวนขัดขวางรถไฟขนส่งอาวุธไม่สำเร็จ จึงมุ่งไปยังสถานีรถไฟ หลายคนมี กระบองไม้ไผ่ ก้อนหิน และอื่น ๆ คนส่วนหนึ่งแอบนำระเบิด

¹² เคยถูกคุมขังเพราะต้องสงสัยว่าเป็นอาชญากรสงคราม แต่ได้รับการถอนฟ้อง หลังจากนั้นก็ส่งเสริมการแข่งเรือ และด้วยกำไรจากการเล่นพนัน ต่อมาได้ก่อตั้ง The Nippon Foundation ซึ่งสนับสนุน API Fellowship

ขวด ขวดเกลือโลหะซัลเฟตและอื่น ๆ ไปด้วยระหว่างเดินขบวน มีบางคนทำลายป้อมตำรวจ รถยนต์ทหารสหรัฐถูกทำลายและทหารสหรัฐนายหนึ่งได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ ผู้เดินขบวนได้ขว้างก้อนหินและระเบิดขวดทำลายรถตำรวจ ตำรวจนายหนึ่งตกจากรถได้รับบาดเจ็บ(Nishimura, 2004 : 166)

กลุ่มผู้เดินขบวนสลายตัวที่สถานีรถไฟซุอิตะ แต่ในขณะนั้นตำรวจตามมาจับกุม พวกเขาจึงขว้างระเบิดขวด ตำรวจยิงปืน ความโกลาหลทำให้ผู้บาดเจ็บกว่า 500 คน ตำรวจจับผู้เดินขบวนได้กว่า 300 คน

การชุมนุมและเดินขบวนนี้เป็นกลลวง แต่เป้าหมายที่แท้จริงคือมีแผนการโจมตีฐานทัพสหรัฐอิตะมิ สถานที่สับรางรางรถไฟซุอิตะ และโรงงาน Komatsu¹³ อย่างไรก็ตาม การโจมตีสถานที่ 2 แห่งแรกไม่เกิดขึ้น ส่วนการโจมตีโรงงาน Komatsu เกิดขึ้นจริง แต่ก็ไม่สำเร็จ (Wakita, 2004 : 436) มีการเปิดเผยในภายหลังว่า คิม ชิง (金時鐘)¹⁴ ได้รับคำสั่งจาก“แผนกนโยบายชนชาติ” (民族対策部, อธิบายในส่วนต่อไป) ในพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น ให้โจมตีสถานที่สับรางรถไฟตั้งแต่ครั้งปีก่อนเหตุการณ์จริง ทางพรรคได้จัดตั้ง “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” (祖国防衛隊, อธิบายในส่วนต่อไป) ประมาณ 10 คน เพื่อขัดขวางการขนส่งอาวุธจากโอซาก้าถึงเกาหลี ถ้า “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” ดำเนินการไม่สำเร็จ ก็ตั้งใจเอาตัวเข้าชนหรือขวางรถไฟไม่ให้ออก แต่ด้วยเหตุที่ไม่มีรถไฟบรรทุกอาวุธอยู่ที่นั่นแล้ว การปฏิบัติจึงไม่เกิดขึ้น คิม ชิงได้เข้าร่วมแผนการนี้ซึ่งตอนนั้นมีข้อความที่กล่าวว่า “หยุดรถไฟขนส่งอาวุธยุทธโปกรณ์ 10 นาที สามารถช่วยชีวิตเพื่อนร่วมชาติได้ 1,000 คน” (Nishimura 2004:186, 196-197)

¹³ โรงงาน Komatsu แห่งหนึ่งอยู่ในเมืองฮิระกะตะ จังหวัดโอซาก้า เมืองฮิระกะตะเป็นเมืองโรงงานผลิตอาวุธยุทธโปกรณ์ตั้งแต่สมัยเมจิ ชาวเกาหลีถูกเกณฑ์เป็นกรรมกรสร้างขยายโรงงาน มีชาวเกาหลีประมาณ 1,300 คนอาศัยอยู่ที่เมืองฮิระกะตะในปี 1939 หลังสงคราม SCAP ยึดและปิดโรงงานเหล่านี้ โรงงานผลิตปืนใหญ่แห่งหนึ่งกลายเป็นโรงงาน Komatsu ซึ่งผลิตรถยกของหนักในปัจจุบันนี้

¹⁴ เกิดที่เกาหลีเหนือในปี 1929 เคยเป็นเด็กที่จงรักภักดีต่อจักรพรรดิญี่ปุ่น หลังสงครามตื่นตัวเป็นผู้รักชาติ เข้าเป็นสมาชิกพรรคกรรมกรเกาหลีใต้ (南朝鮮労働党) หลังเหตุการณ์ 3 เมษายน (การคัดค้านการเลือกตั้งในเกาหลีใต้ด้วยอาวุธ) ได้ลอบเข้าสู่ญี่ปุ่น เข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น และเข้าร่วมเหตุการณ์ซุอิตะ (Nishimura, 2004: 189-190)

สำหรับแผนการที่จะโจมตีโรงงาน Komatsu ที่อิระกะตะ (枚方) โดย “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” นั้น พรอคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นเตรียมการไว้แล้ว โรงงาน Komatsu ผลิตลูกปืนใหญ่ที่ใช้ที่เกาหลีตามคำสั่งของทหารสหรัฐ จุดประสงค์ของพรอคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นคือถ่วงเวลาการผลิตลูกปืนใหญ่ให้ช้าลงด้วยการทำลายเครื่องบด มี “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” 3 คนที่เป็นชาวเกาหลีลงมือดำเนินการ โดยวางระเบิดเวลา 2 ลูกบนเครื่องบด ระเบิดลูกหนึ่งระเบิดแต่ก็สร้างความเสียหายไปเพียงเล็กน้อยที่ผิวหน้าของเครื่อง ซึ่งต่อมาตำรวจเองไม่สามารถสังเกตเห็น ส่วนอีกลูกหนึ่งไม่ระเบิดเนื่องจากระเบิดเวลาที่ผลิตขึ้นด้วยตัวเองนั้นไม่ทำงาน หลังจากวางระเบิดเวลาแล้ว “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” ก็ไปยังบ้านนายหน้าที่วิ่งเต้นให้ Komatsu ซื้อโรงงานที่รัฐบาลญี่ปุ่นขายให้ในราคาถูก และทิ้งระเบิดขวดทำลายบ้านส่วนหนึ่ง “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” เชื่อว่าการใช้ความรุนแรงนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านสงคราม (Wakita, 2004:102-103, 113, 119) ผู้นำ “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ”¹⁵ นี้ กล่าวในช่วงต่อสู้คดีว่า

ภาพที่ 5 ระเบิดลูกหนึ่งสร้างความเสียหายไปเพียงเล็กน้อยที่ผิวหน้าของเครื่อง
ที่มา: Yokomaku 1954: 6.

¹⁵ เกิดที่เกาหลีใต้ นิยมพรอคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น เคยดำรงตำแหน่งอดีตประธาน “สันนิบาตเยาวชน” เขตหนึ่ง อดีตหัวหน้า “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” แห่งหนึ่งในโอซาก้า ถูกจับในเหตุการณ์อิระกะตะ ถูกลงโทษจำคุก 3 ปี 6 เดือน (Wakita, 2004: 120)

“พวกเรายอมเสี่ยงชีวิตเพื่อวางระเบิด พวกเราเตรียมใจอยู่แล้ว ว่า ถ้าต่อสู้ของระเบิดเวลาผิดพลาด ก็จะต้องตายที่นั่นแหละ พวกเรายอมรับว่า ทำลายโรงงานไม่สำเร็จ แต่ไม่คิดว่าทำผิดเพราะลูกปืนใหญ่ที่ผลิตที่นั่นจะทำให้ลายชีวิตพี่น้องชาวเกาหลี ในกรณีของสหภาพญี่ปุ่น ถ้าสหภาพญี่ปุ่นเพียงแต่ตำหนิตัวคนเดียวเองในที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ ญี่ปุ่นระดับชาติครั้งที่ 6 (第6回全国協議会) ปัญหาอาจจะยุติลงได้ แต่ในกรณีพวกเราชาวเกาหลี ไม่ใช่อย่างนั้นแน่” (Wakita, 2004:120)

ในบรรดาผู้มีส่วนร่วมเดินขบวนในเหตุการณ์ซูอิตะ มีชาวเกาหลีถึง 60% ในจำนวนนี้ มี 200 คนถูกจับกุมและ 111 คนรวมทั้งชาวเกาหลี 50 คน ถูกฟ้องในคดีก่อความไม่สงบ การไต่สวนพิจารณาคดีใช้เวลา 20 ปี จนถึงชั้นศาลฎีกา ในที่สุด ปรากฏว่าไม่มีความผิดในคดีก่อความไม่สงบเพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา 21 รับรองเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การเดินขบวนคัดค้านสงครามไม่ผิดกฎหมาย (Nishimura, 2004:63, 167-168; Oguma, Kang 2008:563)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ความรุนแรงอื่น ๆ หลายนอย่าง เช่น คิม ซึงออาศัยอยู่ในหมู่บ้านชาวเกาหลีที่จังหวัดโอซาก้า ในหมู่บ้านนี้มีโรงงานเล็ก ๆ มากมายผลิตระเบิด เช่น นาปาล์ม คิมไปที่โรงงานและเกลี้ยกล่อมให้หยุดผลิต ถ้าไม่ยอม “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” ก็จะทำลายเครื่องจักร (Nishimura 2004:195)

สรุปว่าขบวนการสันติภาพต่อต้านสงครามเกาหลีของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นนั้นไม่ใช่แค่การชุมนุม เดินขบวน แจกใบปลิวต่อต้านสงครามเกาหลีเท่านั้น แต่เป็นปฏิบัติการที่ใช้ความรุนแรงด้วย

4. สาเหตุที่ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นใช้ความรุนแรง

ผู้ที่เข้าร่วมขบวนการต่อต้านสงครามเกาหลีและขัดขวางการขนส่งอาวุธจากญี่ปุ่นสู่เกาหลี ส่วนใหญ่เป็นชาวเกาหลีในญี่ปุ่น และขบวนการนี้ยังใช้ความรุนแรงด้วย ผู้เขียนวิเคราะห์ว่าสาเหตุที่ผลักดันให้ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นใช้ความรุนแรงมี 4 ประการ คือ 1. การสนับสนุนมาตุภูมิ 2. ความไม่พอใจต่อการกดขี่

ของรัฐบาลญี่ปุ่น 3. ความสัมพันธ์ของญี่ปุ่นกับสงครามเกาหลี 4. บทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์

4.1 การสนับสนุนมาตุภูมิ

องค์กรต่างๆ ของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นยินดีสนับสนุนการปลดแอกประเทศเกาหลี และส่งเสริมให้ชาวเกาหลีกลับไปยังมาตุภูมิเพื่อมีส่วนร่วมสร้างประเทศเกาหลีใหม่

แต่หลังญี่ปุ่นแพ้สงคราม ทหารโซเวียตยึดครองภาคเหนือและทหารสหรัฐยึดครองภาคใต้ของเกาหลีโดยแบ่งด้วยเส้นรุ้ง 38° เหนือ ในเดือนธันวาคม 1945 มีการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐ โซเวียต และอังกฤษที่กรุงมอสโก และประกาศว่า สหรัฐ อังกฤษ โซเวียต และจีนจะดูแลเกาหลีในฐานะผู้พิทักษ์ 5 ปี (信託統治) จากนั้นจะให้เกาหลีมีเอกราช เมื่อเป็นเช่นนี้ชาวเกาหลีที่คาดหวังว่าจะได้เอกราชทันทีจึงตกใจและผิดหวัง แต่สงครามเย็นทำให้สหรัฐและโซเวียตต่างก็ยอมให้ชาวเกาหลีจัดตั้งรัฐบาลของตนเอง การพิทักษ์เกาหลีโดย 4 ประเทศล้มเหลว ในสถานการณ์เช่นนี้ สหรัฐได้เสนอให้จัดการเลือกตั้งในเกาหลี แต่โซเวียตปฏิเสธ จึงมีการเลือกตั้งในเกาหลีใต้เท่านั้น ในปี 1948 เกาหลีใต้ประกาศเอกราช ก่อนที่เกาหลีเหนือจะได้ประกาศเอกราชต่อมาในภายหลัง

สงครามเกาหลีเกิดขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน 1950 สงครามเกาหลีนั้น แม้ว่าประเทศเกาหลีเหนือโจมตีประเทศเกาหลีใต้ก่อน แต่ทางนั้นก็ระบุนั่นคือ สงครามกลางเมือง คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งโซเวียตไม่ได้เข้าร่วมนั้นลงมติดำเนินิตเบียนเกาหลีเหนือ และจัดส่งกองกำลังสหประชาชาติเข้าไป เพื่อให้เกาหลีเหนือถอนทหารและยุติการรบ สหรัฐ โซเวียต และจีนเข้าแทรกแซงและทำให้สงครามเกาหลีกลายเป็นสงครามระหว่างค่ายเสรีนิยมกับค่ายสังคมนิยม

หลังจากสงครามเกาหลีเกิดขึ้นไม่นาน ชาวเกาหลีในพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นได้จัดตั้ง“คณะกรรมการป้องกันมาตุภูมิ” (祖国防衛委員会) และ“กองป้องกันมาตุภูมิ” ขึ้นเพื่อต่อสู้ด้วยอาวุธ องค์กรที่ผิดกฎหมาย และเป็นองค์กรลับเหล่านี้ ได้วิจารณ์จักรวรรดินิยมอเมริกา รัฐบาลเกาหลีใต้ และรัฐบาลญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังได้คัดค้านฐานทัพสหรัฐที่อยู่ในญี่ปุ่น การผลิต และการส่งอาวุธด้วย นักเคลื่อนไหวได้รวบรวมลายเซ็นผู้เรียกร้องสันติภาพ ออกตีพิมพ์และแจก

ใบปลิวคัดค้านสงคราม, การผลิตอาวุธ และการส่งอาวุธ อีกทั้งยังโจมตีโรงงานขนาดเล็กที่ผลิตอาวุธและขัดขวางการผลิตด้วย ในปี 1951 ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น จัดตั้ง “แนวร่วมประชาธิปไตยเอกภาพเกาหลีในญี่ปุ่น” (在日朝鮮統一民主戦線) แทน “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” ซึ่งมีหน้าที่ 6 อย่างคือ 1. ปลุกฝังให้ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเกิดความรู้สึกชาตินิยมและรักชาติ, 2. ปกป้องการศึกษาและวัฒนธรรมเกาหลี, 3. ต่อสู้เพื่อชีวิต, 4. ปกป้องสิทธิมนุษยชน, 5. คัดค้านการเนรเทศ และ 6. พิทักษ์สันติภาพ “แนวร่วม” นี้เริ่มต่อสู้กับปัญหาประจำชีวิตและรวบรวมชาวเกาหลีเข้าสู่อการต่อสู้ป้องกันมาตุภูมิ

ชาวเกาหลีที่เคยมีส่วนร่วมในขบวนการต่อต้านสงครามแล้วว่า ตอนนั้นมีความรู้สึกว่าจะยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อป้องกันมาตุภูมิ หรือระลึกถึงขบวนการต่อต้านสงครามว่าเป็นการต่อสู้ป้องกันมาตุภูมิให้พ้นจากสงครามรุกรานของสหรัฐ (Oguma, Kang 2008:526, 560) นักต่อสู้ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น มีจุดประสงค์ชัดเจนว่า ต้องการขัดขวางสงครามในมาตุภูมิ พวกเขาจึงมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ด้วยความรุนแรง (Ito, 2004:774)

ภาพที่ 6 รับทหารอาสาสมัครของชาวเกาหลีผู้สนับสนุนเกาหลีใต้ ปี 1950

ที่มา: Japanese book "Showa History Vol.13: Ruins and Lack" published by Mainichi Newspapers Company.

ส่วนชาวเกาหลีผู้สนับสนุนเกาหลีใต้ก็เกรงว่า เกาหลีจะตกเป็นเมืองขึ้นของโซเวียต จึงส่งทหารอาสาสมัคร 642 คนไปเข้าร่วมกับกองกำลังของสหประชาชาติ (Kim, 2010:181-182) ในจำนวนที่ส่งไปนั้น 59 คนเสียชีวิต 97 คนหายตัวไป และ 380 คนได้รับบาดเจ็บ (Kokusai korai gakkai, 2010:297)

4.2 ความไม่พอใจต่อการถูกกดขี่ ถูก และชีวิตที่ยากลำบาก

ปู เด็กสู ผู้เคยมีส่วนร่วมในขบวนการต่อต้านสงครามกล่าวย้อนกลับไปที่ว่า “ไม่นานหลังจากการปลดแอกจากญี่ปุ่น พวกเราเดินขบวนเรียกร้องเอกราชจากสหรัฐกับโซเวียต ในขณะที่ทหารสหรัฐก็จะสนับสนุนอยู่เงียบ ๆ แต่หลังจากมีการเลือกตั้งที่เกาหลีใต้ไม่นาน เกาหลีเหนือก็ประกาศเอกราช คนที่เป็นประธานสันนิบาตเยาวชนพยายามจะปักธงชาติเกาหลีเหนือที่โรงเรียนเกาหลีที่เมืองยะโอะ (八尾) จังหวัดโอซาก้า แล้วก็จัดประชุมใหญ่ แต่เนื่องจากทางการไม่อนุญาต ตำรวจจึงมาสลายการชุมนุม ชาวเกาหลีส่วนใหญ่หนีไป แต่มีคนหนึ่ง ซึ่งเป็นหัวหน้าการโฆษณาถูกตำรวจจับ แล้วก็ถูกส่งตัวไปเกาหลีใต้ ถ้าส่งตัวไปเกาหลีได้ก็จะถูกลงโทษหนัก นี่เรียกว่าเหตุการณ์ธงชาติ แด่ปักธงชาติก็ต้องเสี่ยงชีวิต การควบคุมเข้มงวดมาเรื่อย ๆ” (Nishimura, 2004:133)

ขณะที่เกิดความหวาดกลัวการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศคำสั่งควบคุมกลุ่มเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในเดือนเมษายน ค.ศ.1949 ควบคุมฝ่ายซ้ายอย่างเข้มงวดก่อนจีนแดงจะชนะ SCAP สั่งให้ยุบ “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” และไล่แกนนำ 16 คน ออกจากงานที่รับใช้ประชาชนส่วนรวม (Nishimura, 2004:134) เนื่องจาก “สันนิบาต” เป็นตัวแทนประชาชนของชาวเกาหลีในญี่ปุ่น การยุบองค์กรนี้ทำให้ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเดือดร้อน

ภาพที่ 7 การรณรงค์ต่อต้านการปิดโรงเรียนเกาหลี ปี 1948

ที่มา: Japanese book "Pictorial Modern history: The 5th collection"
published by Kokusai-Bunka Johosha

รัฐบาลญี่ปุ่นกดดันโรงเรียนเกาหลีผ่านการประกาศใช้ “กฎหมายการศึกษาในโรงเรียน” (学校教育法) ในเดือนเมษายน 1947 โรงเรียนในญี่ปุ่นต้องใช้ตำราเรียนเป็นภาษาญี่ปุ่น สอนหนังสือด้วยภาษาญี่ปุ่น ครูต้องมีประกาศนียบัตรที่รัฐบาลออก กระทรวงศึกษาธิการแจ้งไม่ให้สอนหนังสือด้วยภาษาเกาหลีและไม่ให้สอนวิชาภาษาเกาหลีเป็นวิชาหลักในเดือนมกราคม 1948 แต่ทาง SCAP สั่งให้รัฐบาลญี่ปุ่นปิดโรงเรียนเกาหลี และกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งปิดโรงเรียนเกาหลีทั่วประเทศในเดือนเมษายนปีเดียวกัน (Nishimura, 2004:134) คำสั่งปิดโรงเรียนเกาหลีได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวต่อต้านขึ้นหลายแห่ง โดยเฉพาะการรณรงค์ในโอซาก้ารุนแรงมาก SCAP ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่เมืองโกเบ มีชาวเกาหลีเข้าร่วมชุมนุม 30,000 คน ตำรวจยิงปืนเข้าไปในหมู่ประชาชน มีผู้เสียชีวิต 1 คน บาดเจ็บ 27 คน ชาวเกาหลี 3,000 คนถูกจับ 178 คนถูกฟ้องและลงโทษหนักในศาลทหาร (Nishimura, 2004:135) จุดประสงค์ของ SCAP คือรักษาความสงบและต่อต้านคอมมิวนิสต์ สำหรับรัฐบาลญี่ปุ่น จุดประสงค์คือการดำเนินนโยบายทำให้ชาวเกาหลีเป็นประชาชนญี่ปุ่น (同化政策) (Kim 2010:167)

ในเดือนเมษายน 1952 ประเทศญี่ปุ่นฟื้นฟูอำนาจอธิปไตย รัฐบาลญี่ปุ่นได้ยกเลิกสัญชาติญี่ปุ่นของชาวเกาหลี ซึ่งทำให้ชาวเกาหลีเสียสิทธิด้านการเมือง

การเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นถูก SCAP และรัฐบาลญี่ปุ่นกดดันภายใต้สงครามเย็น โดยกล่าวหาว่า การเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีได้รับคำสั่งจากพวกคอมมิวนิสต์ ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นมีบทบาทในการประสานระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลี จีน และโซเวียต และทำให้สังคมญี่ปุ่นวุ่นวาย

ส่วนข้อมูลทางเศรษฐกิจและเอกสารเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นในยุคนั้นไม่ค่อยมี หลังจากตำรวจควบคุมตลาดมีตมมากขึ้น ชีวิตของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นก็ลำบากมากขึ้น นอกจากนี้ SCAP ก็ใช้นโยบายเศรษฐกิจขึ้นทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นลดงบประมาณรายจ่าย, เรียกเก็บภาษี, และควบคุมค่าจ้างให้ต่ำด้วย จึงเกิดภาวะเงินฝืด และยังผลให้บริษัทหลายแห่งล้มละลาย เช่น ในปี 1947 มีบริษัทผลิตสบูของชาวเกาหลี 3,200 แห่ง แต่ในปี 1951 มีแค่ 20 แห่ง บริษัทผลิตเส้นใยและผ้ากว่า 50%, บริษัทโลหะ 48%, และบริษัทเครื่องดื่ม เสื้อผ้า ของซักกว่า 20% ล้มละลายหรือต้องเปลี่ยนธุรกิจ (Kim, 2004:142-143)

สงครามเกาหลีทำให้ญี่ปุ่นมีสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ชีวิตของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นก็ยังลำบากเหมือนเดิม ตามการสำรวจในเดือนตุลาคม 1952 ในบรรดาชาวเกาหลีประมาณ 530,000 คน มีคนตกงานประมาณ 340,000 คน ซึ่งคิดเป็น 64% [คณะกรรมการการทำตำราเรียน2007:80] ชาวเกาหลีจำนวนมากทำธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก ซึ่งเป็นที่รังเกียจของชาวญี่ปุ่นในยุคนั้น เช่น รับซื้อของเก่า, ร้านเกมการพนันปาจิงโกะ (パチンコ), รับจ้างรายวัน, ทำร้านอาหาร เป็นต้น ร้านอาหารในที่นี้ก็คือ ร้านเครื่องในสัตว์ย่าง (ホルモン焼) ซึ่งสร้างรายได้ไม่มากนัก นอกจากนี้ก็มีการสำรวจชุมชนชาวเกาหลีในคิวชูเหนือซึ่งมีเหมืองถ่านหิน การสำรวจชี้ว่าในบรรดาครอบครัวชาวเกาหลี 192 ครอบครัว มี 80% เป็นกรรมกรที่มีรายได้น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมกรญี่ปุ่น (Kim, 2004:151-154)

ตารางที่ 1 อาชีพของชาวเกาหลีในคิวชูเหนือ

	เกษตรกรรม	โยธาธิการ	ไม้ดอกไม้	กรรมกร	เลี้ยงหมู	รับจ้าง	ทำเรือ	ค้าขาย	คองคา	อื่นๆ
ก่อนมาญี่ปุ่น *	131	1	3					3	25	19
หลังมาญี่ปุ่นถึง ค.ศ.1945	4	52	79	4	1	2	2	4	34	10
ค.ศ.1945-1950	1	69	50	2	9	5	1	12	33	10
1951-1954		52	38	3	19	9	2	21	31	17

* ไม่รวม 10 ครอบครัวที่เกิดที่ญี่ปุ่น (Kim, 2004:152)

องค์กรชาวเกาหลีในญี่ปุ่นต่าง ๆ เช่น “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” (ถูกยุบในปี 1949) พยายามปกป้องชีวิตชาวเกาหลี แก้ไขปัญหาความยากจนและคนตกงานด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น จัดตั้งสหกรณ์หรือธนาคาร ปลอมเงินกู้เพื่อการลงทุน รวบรวมเงินหรือสิ่งของเพื่อแจกให้แก่ชาวเกาหลีที่ขัดสน และส่งเสริมให้เข้ารับความช่วยเหลือในระบบสงเคราะห์ของรัฐบาลญี่ปุ่น (生活保護制度) ทว่าการแก้ไขปัญหาความยากจนไม่ใช่เรื่องง่าย ชาวญี่ปุ่นดูถูกชาวเกาหลีเพราะยากจนและตกงาน (Kim, 2010:178-181)

อย่างไรก็ดี วิถีของมาตุภูมิ นโยบายกีดกันชาวเกาหลีของ SCAP และรัฐบาลญี่ปุ่น และชีวิตที่ยากลำบาก ได้กระตุ้นให้ชาวเกาหลีเข้าร่วมขบวนการต่อต้านสงครามเกาหลี

4.3 ญี่ปุ่นกับสงครามเกาหลี

กองบัญชาการของสหประชาชาติที่ท่าสงครามเกาหลีประจำอยู่ในญี่ปุ่น ญี่ปุ่นกลายเป็นฐานทัพของสหรัฐที่ท่าสงครามเกาหลี เครื่องบินทิ้งระเบิดและเครื่องบินต่อสู้บินออกจากฐานทัพสหรัฐในญี่ปุ่นสู่เกาหลี สหรัฐซื้อยุทธโศปกรณ์จากญี่ปุ่นและขอให้ทหารสหรัฐฝึกซ้อมที่ญี่ปุ่นได้ ทุกวันรถไฟจะบรรทุกทหารและอาวุธยุทธโศปกรณ์มุ่งหน้าสู่เกาหลี ชาวเกาหลีต่อต้านเรื่องเหล่านี้อย่างรุนแรง (Nishimura, 2004:119, 122)

ส่วนญี่ปุ่นก็จัดให้มีกองกำลังทหาร อาวุธ และสัมภาระต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากทหารสหรัฐในญี่ปุ่นไปทำสงครามที่เกาหลีแล้ว SCAP จึงสั่งให้รัฐบาลญี่ปุ่นจัดตั้ง “กองตำรวจปราบจลาจล” ขึ้นปฏิบัติหน้าที่แทนทหารสหรัฐที่ออกไปแล้ว 75,000 คน และให้จัดตั้ง “ทบวงรักษาการณ์ชายฝั่ง” (海上保安庁) 8,000 คน กอง “ตำรวจปราบจลาจล” เปรียบเสมือนกองทัพรองของทหารสหรัฐ ทหารสหรัฐจัดตั้งหน่วยใน “กองตำรวจปราบจลาจล” โดยจัดให้มีการฝึกอบรมและคัดเลือกผู้บริหารด้วย หอพักของทหารสหรัฐที่ว่างลงเพราะไปเกาหลีกลายเป็นหอพักของ “กองตำรวจปราบจลาจล” และทหารสหรัฐได้มอบอาวุธให้แก่ “ตำรวจ” ด้วย ส่วน “ทบวงรักษาการณ์ชายฝั่ง” ก็ส่งหน่วยกวาดทุ่นระเบิดทะเล 1,200 คนไปเกาหลี และมีผู้เสียชีวิตประมาณ 80 คน (Kokusai korai gakkai, 2010:296-297) เหตุการณ์นี้ผิดไป

จากรัฐธรรมนูญซึ่งห้ามส่งทหารไปต่างประเทศอย่างชัดเจน และโรงงานก็เริ่มผลิตอาวุธยุทธโปกรณ์อีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกส่งไปยังแนวหน้าในสงครามเกาหลี

นอกจากนี้ กาชาดญี่ปุ่นได้ส่งนางพยาบาลติดตามกองทัพไปยังสงครามเกาหลี และมีโรงพยาบาลในคิวชู เพื่อช่วยทหารผู้ได้รับบาดเจ็บในสนามรบเกาหลี (Michiba, 2005:299)

อุปสงค์พิเศษจากสงครามเกาหลีช่วยให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นดีขึ้น ญี่ปุ่นมีรายได้ 1,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงสงครามเกาหลี 3 ปี บริษัทญี่ปุ่นได้รับคำสั่งซื้อระเบิด ลวดหนาม รถบรรทุก วัสดุอุปกรณ์เพื่อการสร้างทางรถไฟ ถังน้ำมัน เป็นต้น ญี่ปุ่นกลายเป็นโรงงานอาวุธยุทธโปกรณ์ของสหรัฐและสถานที่พักผ่อนท่องเที่ยวสำหรับทหารสหรัฐ ชาวญี่ปุ่นได้งาน 290,000 คน และอีกประมาณ 3,650,000 คนได้รับค่าจ้างรายวัน (Fujimura, 1981:322)

ในวันที่ 8 กันยายน 1951 รัฐบาลญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาสันติภาพเพื่อยุติสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างญี่ปุ่นกับหลายประเทศที่ประกาศสงครามกับญี่ปุ่น อันเป็นการยุติสงครามอย่างเป็นทางการ ในวันเดียวกันญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาความมั่นคงกับสหรัฐเพื่อให้สหรัฐมีฐานทัพในญี่ปุ่นต่อไปได้ หลังจากที่ได้อำนาจอธิปไตยในวันที่ 28 เมษายน 1952 รัฐบาลญี่ปุ่นสนับสนุนสหรัฐและนโยบายสงครามเกาหลีของสหรัฐ ขบวนการต่อต้านสงครามของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นจึงคัดค้านทั้งสหรัฐและญี่ปุ่น

4.4 นโยบายต่อผู้ด้วยอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น

ในทศวรรษที่ 1930 พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นมีสมาชิกชาวเกาหลี 10% กล่าวคือสมาชิกชาวเกาหลีเข้าร่วมพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นตามคำสั่งขององค์กรคอมมิวนิสต์สากล (Comintern) ซึ่งมีกฎ “หนึ่งประเทศหนึ่งพรรค” และ “หลักว่าด้วยเขตอำนาจภายในอาณาเขต” แต่พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นถูกตำรวจปราบปรามในกลางทศวรรษที่ 1930 จึงไม่สามารถทำกิจกรรมได้จนถึงปี 1945 ซึ่งเป็นปีที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นมองทหารสหรัฐในฐานะทหารปลดแอก และคิดว่าจะสามารถบรรลุการปฏิวัติญี่ปุ่นได้โดยสันติและเป็นประชาธิปไตยภายใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกา แต่หนังสือพิมพ์ “เพื่อสันติภาพถาวรและประชาธิปไตยประชาชน” (For Lasting Peace, for People's Democracy) ของโคมินฟอรัม (Cominform) ที่ออกในวันที่ 6

มกราคม 1950 กลับแสดงความเห็นคัดค้านโดยการลงบทความชื่อ “เกี่ยวกับสถานการณ์ในญี่ปุ่น” วิกาศษ์วิจารณ์ โนซากะ (สมาชิกกรรมการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น, 野坂参三) อย่างรุนแรง ขณะที่มอสโกคัดค้านการทำสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐ (单独講和条約) และเรียกร้องให้พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นเคลื่อนไหวคัดค้านนอกสภาด้วย การเผยแพร่บทความที่เสนอให้พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นเปลี่ยนนโยบายปฏิวัติโดยสันติวิธีไปเป็นการต่อสู้โดยใช้กำลัง ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสตาลินนั้น ก็ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นแตกออกเป็น 2 กลุ่มด้วย กล่าวคือ กลุ่มใหญ่ (Shokan faction, 所感派, ผู้นำคือโตกุกะ 徳田球一และโนซากะ) คัดค้านระบอบจักรพรรดิ เสนอให้มีการปฏิรูปที่ดิน และเคลื่อนไหวณรงค์เรียกร้องให้ทำสนธิสัญญาสันติภาพกับทุกประเทศ (全面講和条約) สนับสนุนนโยบายไม่แทรกแซงสงครามเกาหลี ส่วนกลุ่มเล็ก (Internationalist faction, 国際派, ผู้นำคือมิยะโมะโตะ 宮本顕治 และชิเงะ 志賀義雄) มีทัศนะว่า สหรัฐคือศัตรู จึงสนับสนุนเกาหลีเหนือ เข้าร่วมขบวนการสนับสนุน “ข้อเรียกร้องสันติภาพสตอกโฮล์ม” ในเดือนสิงหาคมปี 1951 โคมินฟอร์มและประเทศจีนสนับสนุนกลุ่มใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น กลุ่มเล็กจึงพ่ายแพ้ พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นละทิ้งนโยบายสันติภาพ และหันไปใช้นโยบายต่อสู้ด้วยอาวุธและออกสู่ชนบท (山村工作队) จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธเล็ก ๆ โจมตีป้อมตำรวจด้วยระเบิดขวด (火炎瓶闘争)

ต่อมาในวันที่ 21 กรกฎาคม 1952 รัฐบาลญี่ปุ่นก็ประกาศใช้ “กฎหมายป้องกันมิให้เกิดการเคลื่อนไหวทำลาย” เพื่อควบคุมการต่อสู้โดยใช้อาวุธเหล่านี้ และยับยั้งการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น ความนิยมในพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นลดลงดังเห็นได้จากจำนวน ส.ส.สังกัดพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นที่ลดลง กล่าวคือ พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นมี ส.ส. 5 คนในจำนวนทั้งหมด 468 คนเป็นครั้งแรกในปี 1946 และมี ส.ส. 4 คนใน 466 คนในปี 1947 และเพิ่มขึ้นเป็น 35 คนในปี 1949 แต่หลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นดำเนินนโยบายต่อสู้ด้วยอาวุธ ก็ไม่มีสมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในปี 1952 เลย (ปัจจุบัน ทางพรรค มีส.ส. 8 คนใน 480 คน) จนกระทั่งในเดือนกรกฎาคม 1955 พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นจึงละทิ้งนโยบายการต่อสู้ด้วยอาวุธและหันมาเคลื่อนไหวแบบถูกกฎหมาย ต่อมาภายหลัง พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นระบุเกี่ยวกับนโยบาย

การต่อสู้ด้วยอาวุธในปี 1950 โดยวิพากษ์วิจารณ์ว่า การดำเนินการเช่นนั้นเกิดขึ้น เพราะจีนและโซเวียตแทรกแซง

อย่างไรก็ตาม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คิม จินเฮ (金天海, คอมมิวนิสต์ชาวเกาหลี) ออกจากเรือนจำในเดือนตุลาคม 1945 และได้รับเลือกเป็นกรรมการคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น มีสมาชิกชาวเกาหลีประมาณ 1,000 คนในเดือนกุมภาพันธ์ 1946 และเพิ่มขึ้นเป็น 3,700 คนในเดือนสิงหาคม 1948 คนเหล่านี้ต่อสู้เพื่อชีวิต สิทธิของชาวเกาหลีในญี่ปุ่น เอกราชและเอกภาพของเกาหลี และประชาธิปไตยของญี่ปุ่น

พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นจัดตั้ง “แผนกชนชาติ” อันเป็นแผนกที่สมาชิกเกาหลีสังกัดอยู่ “แผนกชนชาติ” จัดตั้ง “คณะกรรมการป้องกันมาตุภูมิ” และ “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” ในวันที่ 1 กรกฎาคม 1950 (Mun, 2007: 136, 143) นอกจากนี้ “แผนกชนชาติ” ยังได้จัดตั้ง “แนวร่วมประชาธิปไตยเอกภาพเกาหลีในญี่ปุ่น” ซึ่งเป็นองค์กรมวลชนขึ้นแทน “สันนิบาตชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” ด้วย

พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นเปิดประชุมระดับชาติครั้งที่ 4 (第4回全国協議会) ในเดือนกุมภาพันธ์ 1951 และตัดสินใจใช้แนวทางต่อสู้ด้วยอาวุธ ต่อมาในเดือนตุลาคม พรรคนี้จัดตั้ง “กองป้องกันแกนกลาง” (中核自衛隊) และโจมตีป้อมตำรวจและใช้ระเบิดขวด

ภาพที่ 8 เหตุการณ์วันแรงงานนองเลือดบริเวณหน้าพระบรมราชวังในปี 1952 ทำให้ขบวนการต่อต้านสงครามรุนแรงขึ้น

แม้ว่า “แผนกชนชาติ” อยู่ภายใต้พรรค แต่ขบวนการของ “คณะกรรมการป้องกันมาตุภูมิ” และ “หน่วยป้องกันมาตุภูมิ” เป็นของชาวเกาหลีเอง ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นซึ่งเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น หลายคนมีส่วนร่วมใน

การต่อสู้ด้วยอาวุธเพราะคิดว่าเป็นขบวนการปฏิวัติและป้องกันมาตุภูมิ ความจริงแล้ว มีการชิงอำนาจภายในแกนนำพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น โดยเฉพาะระหว่าง โตเกียวกับโอซาก้า ทำให้การณรงศ์มีความรุนแรงขึ้น (Nishimura, 2004:182) พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นก็อาศัยสมาชิกชาวเกาหลีเพราะสมาชิกชาวญี่ปุ่นมีจิตสำนึกไม่เข้มข้น (Kim, 2010:184) กล่าวคือ ในการต่อสู้ด้วยอาวุธเพื่อต่อต้านฐานทัพสหรัฐในญี่ปุ่นและการร่วมมือกันเพื่อต่อต้านสงครามเกาหลีของญี่ปุ่นนั้น ชาวเกาหลีคือผู้มีบทบาทในพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นในเชิงปฏิบัติการ

5. บทส่งท้าย

การพ่ายแพ้ของญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น ยินดีที่ได้เอกราช แต่จากนั้นไม่นานชาวเกาหลีในญี่ปุ่นก็ถูกรัฐบาลญี่ปุ่นกดขี่ สงครามเกาหลีแยกชาติเกาหลีเป็นเหนือกับใต้อย่างเด็ดขาด ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น ผู้สนับสนุนเกาหลีเหนือคิดว่าสหรัฐเป็นศัตรู และมีจำนวนไม่น้อยที่เข้าร่วม ขบวนการสันติภาพ ประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐอย่างแนบแน่นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามเกาหลี รัฐบาลญี่ปุ่นกดขี่ขบวนการต่อต้าน สงครามเกาหลีซึ่งมีชาวเกาหลีในญี่ปุ่นดำเนินบทบาทสำคัญในอยู่ขบวนการนั้น การเคลื่อนไหวเหล่านั้นดำเนินไปด้วยความรุนแรงโดยมีพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นอยู่เบื้องหลัง

ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นและพรรคคอมมิวนิสต์คัดค้านสงครามเกาหลี อันที่จริง การต่อต้านสงครามเกาหลีคือการคัดค้านสหรัฐกับเกาหลีใต้และสนับสนุน เกาหลีเหนือนั่นเอง “คณะกรรมการป้องกันมาตุภูมิ” ซึ่งประกอบด้วยชาวเกาหลี ในญี่ปุ่นต่อต้านสงครามเกาหลีด้วยความรุนแรง ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นนำการต่อสู้ ด้วยอาวุธก่อนที่พรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นจะนำนโยบายการต่อสู้ด้วยอาวุธมาใช้เสีย อีก ไม่อาจกล่าวได้ว่าชาวเกาหลีเหล่านี้ถูกพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นชี้นำให้ทำ ประโยชน์แก่พรรค การเคลื่อนไหวของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นเกิดขึ้นจากความตั้งใจ ต่อต้านสงครามเกาหลีด้วยความรุนแรงเพื่อป้องกันมาตุภูมิ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นนำขบวนการสันติภาพต่อต้านสงคราม การที่ชาวเกาหลีและ ชาวญี่ปุ่นต่างก็ร่วมมือกันต่อสู้กับสหรัฐและรัฐบาลญี่ปุ่นที่เข้าพวกกัน โดยร่วมมือ กันในระดับใหญ่เช่นนี้ นับเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

หลังจากประเทศญี่ปุ่นฟื้นฟูอำนาจอธิปไตย รัฐบาลได้ยกเลิกคำสั่งควบคุมกลุ่มต่าง ๆ และประกาศใช้ “กฎหมายป้องกันมิให้เกิดการเคลื่อนไหวทำลาย” เพื่อควบคุมการต่อสู้ด้วยอาวุธ หลังจากพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่นยกเลิกนโยบายการต่อสู้ด้วยอาวุธแล้ว “แนวร่วมประชาธิปไตยเอกภาพเกาหลีในญี่ปุ่น” ก็ยกเลิกนโยบายการต่อสู้ด้วยอาวุธและตัดความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น จากนั้นก็พัฒนาเป็น “สมาคมสหชาวเกาหลีในญี่ปุ่น” (在日本朝鮮人総連合会) สมาคมนี้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองญี่ปุ่น หลังทศวรรษ 1970 จัดสำนักต่อประเทศเกาหลีของชาวเกาหลีในญี่ปุ่นจัดจางลงและมีชาวเกาหลีที่ตั้งใจจะอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นมากขึ้น พวกเขาปรับชีวิตให้เข้ากับญี่ปุ่นและได้สัญชาติญี่ปุ่น ส่วนชาวเกาหลีที่มีสัญชาติเกาหลีก็พยายามแก้ไขระบบที่ไม่เสมอภาค เช่น การพิมพ์ลายนิ้วมือในใบลงทะเบียนคนต่างชาติ, การไต่ถามทำ, การเลื่อนตำแหน่ง, การเข้าอยู่อาศัยในอพาร์ทเมนต์, สิทธิทางการเมือง เป็นต้น และระบบปฏิบัติต่อชาวต่างชาติก็ค่อย ๆ ดีขึ้น

ในปี 2010 มีชาวเกาหลีในญี่ปุ่นที่ถือสัญชาติเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ 565,989 คน และนับตั้งแต่ปี 1952 ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นเพิกถอนสัญชาติญี่ปุ่นของชาวเกาหลีมาจนถึงปี 2008 นั้น มีชาวเกาหลีที่ดำเนินการจนได้สัญชาติญี่ปุ่นแล้วประมาณ 3 แสนคน และยังมีลูกหลานของชาวเกาหลีเหล่านี้อีกด้วย จึงประเมินได้ว่า ในปัจจุบัน มีชาวเกาหลีหรือคนที่สืบเชื้อสายเกาหลีอยู่ในญี่ปุ่นรวมมากกว่า 1 ล้านคน ชาวเกาหลีในญี่ปุ่นรุ่นใหม่เกิดที่ญี่ปุ่นและเติบโตที่ญี่ปุ่น ปัจจุบันสืบทอดมาถึงรุ่นที่ 3 หรือรุ่นที่ 4 แล้ว ญี่ปุ่นก็ควรจะมุ่งหน้าไปสู่สังคมที่อยู่ร่วมกับชาวเกาหลีที่ใช้ชีวิตในญี่ปุ่นอย่างภาคภูมิใจในความเป็นชาวเกาหลี ความนึกเชิงประวัติศาสตร์ในขบวนการต่อต้านสงครามเกาหลีนี้อาจจะช่วยสร้างสังคมญี่ปุ่นที่อยู่ร่วมกับชาวเกาหลีได้อย่างกลมกลืน

หมายเหตุ : ผู้เขียนรู้สึกเสียใจที่ในปัจจุบันยังมีถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง (hate speech) ต่อชาวเกาหลีในญี่ปุ่น

เอกสารอ้างอิง

- Fujimura, Michio. (1981). *Nihon gendaishi (ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นร่วมสมัย)*, Tokyo: Yamakawashuppansha.
- Gomi, Humihiko (ed.). (2005). *Shosetsu nihonshi kenkyu (ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น)*, Tokyo: Yamakawashuppansha.
- Ito, Akira. (2004). Kaisetsu: teikoken to busoken no konnichiteki imi (ความหมายปัจจุบันของสืบทอดด้านและสืบทอดใช้ความรุนแรง), in Wakita, Ken-ichi *Chosen senso to suita hirakata jiken, (สงครามเกาหลีกับเหตุการณ์ซูอิตะ และอิระกะตะ)* Tokyo: Akashishoten.
- Kim, Chan-jong. (2004). *Zainichi gekido no hyakunen (100 ปีที่ชีวิตผันผวนของไชนิชิ (ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น)*, Tokyo: Asahishinbunsha.
- Kim, Chan-jong. (2010). *Kankoku heigo 100 nen to zainichi (การรวมเกาหลีให้เป็นญี่ปุ่น 100 ปีกับ “ไชนิชิ”)*, Tokyo: Shinchosha.
- Kokusai korai gakkai. (2010). *Zainichi korian jiten (พจนานุกรมชาวเกาหลีในญี่ปุ่น)*, Tokyo : Akashishoten.
- Kurihara, Yukio. (1990). *Kakumei gendan tsui sakujitsu no hanashi (คดียุทธการปฏิวัติ)*, Tokyo: Shakaihyoronsha.
- Michiba, Chikanobu. (2005). *Senryo to heiwa : sengo to iu keiken (การยึดครองกับสันติภาพ)*, Tokyo : Seidosha.
- Miyachi, Masato (ed.). (2008). *Nihonshi (ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น)*, Tokyo: Yamakawashuppansha.
- Mun, Gyonsu. (2007). *Zainichi chosenjin mondai no kigen (ที่มาของปัญหาชาวเกาหลีในญี่ปุ่น)*, Musashino : Kurein.
- Nishimura, Hideki. (2004). *Osaka de tatakatatta chosen senso : suita hirakata jiken no seishun gunzo (เหตุการณ์ซูอิตะและอิระกะตะ)*, Tokyo: Iwanamishoten.

- Oguma, Eiji and Kang Sang-jung (eds.) (2008). **Zainichi issei no kioku** (ความทรงจำของไชนีรุ่นที่หนึ่ง), Tokyo : Shueisha.
- Paku, Chonmyon ed. (2006). **Zainichi chosenjin no rekishi to bunka** (ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชาวเกาหลีในญี่ปุ่น), Tokyo : Akashishoten.
- Paku, Kyonshiku. (1989). **Kaiho go zainichi chosenjin undoshi** (ประวัติการเคลื่อนไหวชาวเกาหลีในญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง), Tokyo : San-ichishobo.
- Yokomaku, Taneyuki, Tomihisa, Ko, Funakoshi, Nobukatsu. (1954). **Suita hirakata jiken ni tsuite** (เหตุการณ์ซุอิตะและอิระกะตะ), Tokyo: Homu kenshujo.
- Wakita, Ken-ichi. (2004). **Chosen senso to suite hirakata jiken**, (สงครามเกาหลีกับเหตุการณ์ซุอิตะ และอิระกะตะ) Tokyo: Akashishoten.
- คณะกรรมการการตำราเรียน (『歴史教科書在日コリアンの歴史』作成委員会 編) (2007). **Rekishi kyokasho zainichi korian no rekishi** (ประวัติศาสตร์ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น), Tokyo: Akashishoten.
- คณะกรรมการการตำราเรียน. (2007). **Rekishi kyokasho zainichi korian no rekishi** (ประวัติศาสตร์ชาวเกาหลีในญี่ปุ่น), Tokyo : Akashishoten.